

izhaja vsaki torek in soboto. Ako pade na ta dneva praznik, dan poprej.

Uredništvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“, ulica Vetturini št. 9, kamor je naslavljati pisma.

Nefrankirana pisma

se ne sprejemajo, enako se ne uvažujejo pisma brez podpisa.

Kokopisi

dopisov se ne vračajo.

stane na leto 10 K, za pol leta 5 K, za četrt leta 2:50.

Upravništvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“ ulica Vetturini št. 9.

Za oglase

se plačuje od četverostopne pete vrste po 14 vin., za večkratni natis primeren popust.

Posamezne številke

stanejo 8 vin. in se prodajajo v raznih goriških trafikah.

GORICA

Št. 80.

V Gorici, v soboto dne 8. oktobra 1910.

Leto XII.

C. kr. gimnazija v Gorici.

Začelo je zopet novo šolsko leto in naši mali in veliki dijaki so zopet napolnili šolske prostore. Z zelenih trat, od studentev in potokov je prišel mladi zarod zopet v naše prašno mesto, ki v tem oziru lahko konkurira menda s celim svetom. Niso bogati ti naši študentki, navadno so s kmetov in marsikateri si včasih mora zadržati eno luknjo na pasu več, kot bi rad. Tudi stanovanj si navadno ne morejo privoščiti boljših. Nočem reči finih in dragih, ampak priprostitih, a čednih; življenje zunaj šole za večino tedaj ni prijetno — pogledimo kakšno je pa v šoli.

Naša stara gimnazija, katero pozna že nebroj rodov vedno enako, že od zunaj ne vabi posebno. Staro, sivo zidovje, bolj podobno kakim stari zalogi kot pa prostoru, kjer živi in se uči mladina. Kaj je bila gimnazija Grkom? Kako se je tam vzgajala mladina? In kaj je nam in našim otrokom? Dandanes se piše sto in sto člankov po vseh mogočih revijah in časopisih o higijeni, o telesni vzgoji, o estetični izobrazbi itd. In nov čas zahteva tudi nove šole, drugače ne gre več na noben način. Pogledimo tedaj, kako odgovarja naš zavod tem trem temeljnim zahtevam naše dobe.

Prvič higijena, zdravstvo! C. kr. naučno ministerstvo je res določilo letos celo šolskega zdravnika, ki bo predaval tudi o zdravstvu, a kaj vse to pomaga, če je stvar pri jedru gnjila. Ali odgovarja lega naše gimnazije modernim zahtevam v tem oziru? Ne. Šola s tolikimi razredi, kot je naša gimnazija, spada na prostor, ki ni obdan od vseh strani s hišami, ki ni v večnem prahu in ropotu, kakor je ravno sedaj.

Drugod zidajo šolske stavbe vse bolj iz mesta, na solnce in zrak in tam se lahko vzgaja mladina v pravem, veselem duhu, ki naj preveva naše življenje. Šolske sobe so vse večinoma pretesne in tako klaverno opravljene, da je res sramota. Stari piškavi po-

dovi, polni prahu in smeti, peči slabe in nezadostne. Okna navadno ne zapirajo pravilno, kakor tudi ne vrata. Pri vseh špranjah lahko piha veter v sobo, kakor se mu poljubi. Kar se tiče zraka in svetlobe, je vse pomanjkljivo. In tako dečki komaj čakajo, da pride odmor, da lahko zletijo malo na prosto. A tudi tu ni nič poskrbljeno. Malo tesno dvorišče pač ne zadostuje 6—7 sto dijakom. In tako je treba zopet nazaj v zaduhlo in zaprašeno sobo, kjer se začne pouk, ki seveda ne more biti nikomur posebno pri srcu, ne učitelju ne učenca. V takih luknjah poučevati se pač nikomur ne ljubi. Sedeti po 5—6 ur na dan v takih prostorih pa za mlada pleča in razvijajoča se telesa tudi ni priporočljivo in — naj se predava higijena magari vsak dan!

Pogledimo sedaj stranišča! Kakšne razmere vladajo v tem oziru na naši c. kr. gimnaziji, to je gotovo unikum. Nekatera so sploh taka, da si človek ne upa notri. Čisto star primitiven sistem; navadne odprte luknje od tal do II. nad. in to naj bo stranišče v XX. stoletju! Povsod drugod se skrbi za stranišča na vodo (Schwemmsystem), le pri nas v Gorici imamo te smrdljive, ostudne luknje, iz katerih se širi smrad po vseh bližnjih prostorih. To je treba prej odpraviti, potem šele naročiti zdravnika za higijeno, to bi bilo pravo načelo.

Taki so prostori c. kr. gimnazije v Gorici. Nismo pretiravali nobene stvari, povedali smo prej manj kot več, kajti vseh grdihih nedostatkov sploh ni mogoče naštet.

Sedaj pa še nekaj drugega. Ker ni v starem poslopju dovolj sob, je najelo ravnateljstvo na starem trgu pri grofu Strassoldu nekaj prostora. Da tiste sobe (razun ene) tudi niso boljše, si lahko mislimo. V prav mali sobi je stlačenih okoli 40 drugošolcev, ki so tako stisnjeni kot slaniki. Toplota od zunaj in dihanje provzroča tako zaduhlost, da se otroci splošno pritožujejo proti takemu mučenju. Naj sedi in pazi takov dečko v taki gnječi in stiski? Kdo more to zahtevati od njega? In pri tem trpi seveda pouk, ki naj bi bil

ravno sedaj po novem učnem načrtu uzoren. Difficile est satyram non scribere! Poleg tega morajo tisti trije ali štirje razredi tam pri Strassoldu hoditi na stran v nekov kurnik ali nekaj takega, kakor se nam poroča. Ako bi bil en razred tam, še, ampak otroci 3 razredov, eni odrasčeni drugi mlajši, to je pa že malo preveč malomarnosti. Največji pedagoški unikum v celi Avstriji in morda tudi na celim svetu je pa to, da morajo dečki enega razreda hoditi skozi sosednji razred na hodnik, ker nimajo drugega izhoda! Kako se moti poduk, koliko sitnosti in podobnih neprijetnosti se tu dogodi, to si lahko misli vsak. Danes, v „stoletju otroka“ se pri nas dela s šolo take bedaste eksperimente, kakor z mladimi kunc. Vidi se iz tega, da niti en prostor celega zavoda ne odgovarja niti od daleka svojemu prvemu namenu, namreč pouku in vzgoji.

Dandanes se piše dosti o telesni vzgoji šolske mladine in po pravici se zahteva malo več gibanja v prosti naravi. Kje so v tem oziru že Angleži in Amerikanci, kje drugi narodi. Tudi v Avstriji se to drugod goji, pri nas v Gorici seveda je stvar kislja, kar se tiče telovadbe n. pr., skoro naravnost nemogoča. Trije zavodi imajo eno (!) telovadnico in še tista je dosti premajhna. Predpis zahteva telovadbo kot obligaten predmet, a kje naj se telovadi? Morda na kašči? Tako so tisti odloki za naš zavod čisto brez vsakega pomena in naša mladina nima prilike, da bi si s telovadbo krepčala zasedelo in ošibkelo telo. Res je telovadba prost predmet, a kaj to pomaga, če je v telovadnici prostora le za malo število dijakov. In v prahu in v zaduhlosti telovaditi, to pač ne diši nikomur.

Kaj pa z umetniško vzgojo, katero se zahteva deloma že za ljudske šole po deželi. Posebno pa naj se učencem na gimnaziji vzbudi veselje do lepega, do lepих umetnosti. Vzbudi naj se v njej čut za opazovanje, veselje do lepих stavb, naprav itd. Vsaka taka vzgoja zahteva v svojo dosego vzornih predmetov, kajti brez slike, kipa ali stavbe je komu težko razlagati umet-

niške pojme. Videti morajo ljudje stvari sami, in potem se še le da o tem govoriti.

Kako vpliva naša stara gimnazija s svojimi predpotopnimi opravami na umetniški čut mladine, to bo lahko uvidel vsak. Učitelji naj povdarjajo in vzbujajo čut za lepoto, a kot vzgled nimajo pokazati boljšega kot to staro kasarno. Risanje bi po novem učnem načrtu moralo biti obligatno; seveda ni, ker ni prostora in take dvorane sploh ni pod celo streho.

Omenili smo prej, da so trije razredi nastanjeni v stari Strassoldovi palači. Povedali smo že, kako imenitno je tam vse poskrbljeno. Pribiti je pa treba še, da so to trije slovenski razredi, ki se vzgajajo tako „moderno“, da v eni sobi še šolske deske ni, kakor se sliši. Vprašali bi šolske oblasti, ali morajo biti ravno slovenski otroci deležni tako izborne vzgoje? Ali ni mogoč kak kompromis? Nadzorstvo itd. zunaj centrale gotovo ne more biti tako natančno, pouk se, kakor smo že omenili, zelo moti in škodo od tega imajo le naši otroci.

Čitatelji naj nam oprostite, da smo to stvar malo raztegnili, a bilo je potrebno. Štejemo si v časnikarsko dolžnost opozoriti našo javnost na te grozne nedostatke, ki jih ima naš prvi učni zavod v Gorici. Gimnazija bi morala biti vzor šolam po deželi, a tako je le vzor — kake ne smejo biti šole. Kakor so sedaj razmere, trpi pouk, telesna vzgoja, risarstvo in druge potrebne stroke, pač pa se nalezejo otroci večkrat bolezn, celo s težkimi posledicami (jetika!). Upamo, da se bo tudi širša javnost priklopila naši zahtevi po novi, zdravi šoli, ki bo res odgovarjala modernim načelom v zdravstvu in pedagogiki. Drugod, posebno po nemških mestih, vlada zida palače, mi pa moramo pošiljati svoje otroke v to staro zidovje, ki ne pričakuje drugega kot posipa. Opozarjamo s tem tudi sl. šolske oblasti, naj vendar store potrebne korake, kajti tako ne gre več dalje. Staro poslopje ni več za nič, druge poti sedaj ni, kot zidati novo. Mislimo, da

Tolstovrška slatina.

(Konec).

A. Kot namizna pijača:

Prijetni kisl-rezki okus, hladna svežost in čistost studenca, biserno čista ogljikova kislina omogočuje tolstovrško slatino kot okusno namizno pijačo. Trajajoče osvežujoče vplivanje je pa ležeče tudi na tem, da se ogljikova kislina deljčasno razvija in tako zabranjuje pri daljšem ohranjenju, kakor tudi pri večkratnem porabljanju, ko je steklenica odprta, takozvano prestanost in neprijeten okus. Posebno porabljliva je pa Tolstovrška slatina za primes vinu, ker dobi vino vsled velike vsebine natrona, ki se zveže z vinsko kislino, posebno dober in prijeten okus in tudi ne pobarva vina tako kakor druge slatine. Vsled tega se komaj dobi slatina, ki bi bila tako izvrstna namizna pijača, kot je tolstovrška.

Za daljšo uporabo se tolstovrška slatina posebno v sledečih slučajih priporoča:

1. Kjer imajo slabo pitno vodo.
2. Pri različnih epidemijah kakor n. pr. pri vročinskih in pa pri kolerskih.

3. Pri mrzličnih boleznih, kjer se žeja poviša, ker je rezki okus tolstovrške slatine bolj razsvežljiv kot tudi dobra pitna voda.

4. Kot pijača pri opulentnih kosilih za vse, ki so navajeni na različne praške za prebavljanje, ker je učinek tolstovrške slatine ugodnejši kot vseh teh praškov.

5. Med okrevanjem po različnih boleznih.

6. Za napravo limonade in za mešanje drugih sadnih sokov.

Ta izborna namizna in zdravilna kisl voda je prešla v slovenske roke. Narodna dolžnost Slovencev je, da podpirajo to odslej slovensko podjetje. Zadržajte povsod le tolstovrško slatino, ki je edina slovenska kisl voda.

B. Uporaba tolstovrške slatine kot zdravilo.

1. Učinek tolstovrške slatine obstoji največ na tem, ker vsebuje veliko množino proste in napolvezane ogljikove kisline, natrijevega karbonata in natrijevega klorida in v mali množini tudi kalijevega sulfata. Ta učinek se pokaže v

prvi vrsti pri sluznicah v požiralniku, grlu in plučni mreni v tem, ko katere teh sluznic zelo olajša na ta način, da odstrani neprijetno suhobo v požiralu in da se razpuste sluze ter se omogočuje lahko izmetavanje. To pa velja posebno tudi za začasni porivalni katar strastnih kadilcev, vsled česar se jim ne more tolstovrška slatina nikdar dovolj priporočati.

2. Učinek na prebavljanju: Želodčni krči se po prosti ogljikovi kislini tolstovrške slatine pomirijo, nepotrebne kisline v želodcu se neutralizirajo, s čemur se odpravi zgago, dispepsije, želodčni in črevesni katarji in uredi odvajanje.

3. Učinek na vodo odvajanje: Protin in kamenotvarjenje se vsled pomnoženega odvajanja vode odstrani.

4. Pa tudi mnoge akutne mrzlične (vročinske) bolezni kot: legar, davica, škrlatica, ošpice itd. se po rabi tolstovrške slatine ozdravijo, kajti v njej se nahajajoče ogljikovo kisle alkalije vplivajo ugodno na sluznice pri dihanju in prebavljanju.

Taka je sodba zdravniškega strokovnjaka cesarskega svetnika medic. dr.

Fran Wikulilla o tolstovrški slatini. Dr. Wikulill pa je — kakor že rečeno — tolstovrško slatino leta in leta preiskušaval ter njegova sodba ni prenaglena temveč izvira iz večletnihkušenj in temeljitih študij. Lahko bi navedli še obilo priznanj, ki jih je dobila tolstovrška slatina, a vsled nam pičlo odmerjenega prostora, naj zadostuje za sedaj le to. Opozarjamo pa na prospekt, ki se dobi pri oskrbništvu tolstovrške slatine.

In ta izborna namizna in zdravilna kisl voda je prešla v slovenske roke. Narodna dolžnost Slovencev je, da podpirajo to odslej slovensko podjetje. Zadržajte torej povsod le tolstovrško slatino, ki je edina slovenska kisl voda, ki pa glede kakovosti prekaša navadne kisle vode, kojim je dostikrat umetno pridana ogljikova kislina, da močno šume (mosirajo), a so v resnici le slabe, mineralnih snovi prazne vode, med tem ko je tolstovrška slatina resnično naravna kisl voda, ki vsebuje zelo mnogo zdravilnih, osvežujočih in okrepujočih rudninskih snovi.

so te naše zahteve pri tolikem številu otrok pač gotovo že več kot opravičene. Tedaj, videant consules!

O novem občinskem volilnem redu.

V drugem paragrafu pogrešamo med osebami, ki so izvzete od volilne pravice, berače in aktivne orožnike.

Po § 8. imajo volilno pravico in volijo v prvem volilnem razredu tudi vpokojeni vojaški uradniki, ne glede na to, ali plačujejo neposreden davek, ali ne.

Zakaj ne velja to določilo tudi za vpokojene civilne uradnike, duhovnike, učitelje itd.

Volilna pravica dušnih pastirjev naj se v tem paragrafu natanko določi s tem-le besedilom: „V občino pristojni, v občini aktivno službujoči dušni pastirji vseh v državi zakonito priznanih veroizpovedanj.“

Četrty odstavek istega paragrafa določuje za razvrstitev volilcev enkrat letni znesek plačanega, drugokrat letni znesek predpisanega neposrednega davka. Tu je treba večje jasnosti. Volilci naj se razvrstijo ali po letnem znesku plačanega, ali pa po letnem znesku predpisanega direktnega davka.

Častnih občanov ne omenja novi volilni red nikjer. Da se ne bo zlorabljalo imenovanje te vrste občanov v strankarske namene, naj se določi: Častni občani, ki plačujejo v občini direktni davek, volijo v prvem, vsi drugi v četrtem volilnem razredu.

§ 11. V objavi o razpoložitvi volilnih imenikov naj se naznanijo tudi uradne ure, v katerih se pregledujejo ti imeniki. Po tem paragrafu odločuje o vloženih reklamacijah končno okrajna politična oblast. Zakaj bi ne bil proti odločbi okrajne politične oblasti dovoljen rekurz na deželno politično oblast? Pri državnozborskih volitvah je v tem slučaju rekurz dovoljen.

§ 12. Zadnji odstavek tega paragrafa naj slove:

Župan dostavlja vsaj 8 dni pred volilnim dnem vsem volilcem legitimacije, ki morajo obsegati splošne napovedbe o volitvi, ki so navedene v tem paragrafu. Na drugi strani legitimacije morajo biti ponatisnena bistvena kazenska določila, s katerimi štiti državni zakon z dne 26. januarja 1907 prostost volitev in volilnih shodov. Ponatisne naj se isto, kar je ponatisneno na izkaznici za volitev deželnih poslancev.

§ 14. Ker sestoji po tem paragrafu volilna komisija iz župana in iz 4 članov, ki jih izvoli poslušajoče starešinstvo, se lahko zgodi, da ostane velika stranka v volilni komisiji brez zastopstva. Primernejše bi bilo, ako bi sestojala volilna komisija iz župana, iz dveh članov, ki ju izvoli poslušajoče starešinstvo, in iz dveh članov, ki ju izvolijo volilci dotičnega vol. razreda.

V svrhu kontrole volilnega akta naj se sprejme v ta paragraf določilo, po katerem bo imela vsaka stranka, ki se vdeležuje volitev, pravico do nekega števila zaupnikov v volilni komisiji.

Ti strankini zaupniki poslujejo kot priče volilnega akta od pričetka volitve do razglasitve volilnega izida; v delokrog volilne komisije se ne smejo vmešavati in so upravičeni ugovarjati volilni pravici volilcev, kakor vsak drug volilec, le v slučajih, ki so navedeni v tem paragrafu.

Na pismeno zahtevo vsaj petine volilcev dotičnega volilnega razreda mora župan izbrati izmed predlaganih zaupnikov vsaj dva. Zaupniki zamorejo biti le volilci dotičnega volilnega razreda.

§ 15. Načrt novega občinskega volilnega reda hoče uvesti tajno volitev z glasovnicami. Dobro!

A volitve ne morejo biti tajne, ako se ne uvedejo obenem uradne, popolnoma enake glasovnice. Členi volilne komisije spoznajo lahko že po razni

obliki in barvi glasovnic za katero stranko glasujejo volilci. Tako postane tajnost lahko — javna tajnost. Zato naj se sprejme v ta § še to le določilo: Vsaj 8 dni pred volilnim dnem dostavlja župan vsem volilcem uradne popolnoma enake glasovnice, na katere je pritisnjen uradni občinski pečat. Druge glasovnice so neveljavne.

§ 16. Ta paragraf naj ima tudi določilo, da je vstop v volilno sobo dovoljen le volilcem dotičnega volilnega razreda in da mora volilec takoj po oddaji glasovnice zapustiti volilno sobo.

§ 17. Za besedo „glasovnico“ naj se uvrsti: „pazi na to, da ne odda volilec namesto ene več glasovnic.“

§ 19. V ta paragraf naj se sprejme za besedo „v volnico“ še določilo: „ali pa v bližino volilnega lokala“.

§ 22. Določuje, da so za starejšine izvoljene osebe, ki so prejele absolutno večino veljavnih glasov. Po tem določilu bo manjšina popolnoma izključena od občinske uprave! Dogajalo se bo tudi po tem volilnem redu, da zmaga močnejša stranka v posameznih volilnih razredih tudi z enim glasom večine ter prodre z vsemi kandidati, dočim ostane nasprotna, skoro enako močna stranka brez zastopstva v občinskem svetu. To je summum jus — summa iniuria!

Pravičnejša bi bila proporcionalna volitev, vsled katere bi bila tudi manjšina po razmerju oddanih veljavnih glasov v starešinstvu primerno zastopana. Proporcionalna volitev bi ublažila nasprotstva in bi koristila tudi občinski upravi, ker bi v občinskem svetu zastopniki manjšine kontrolirali delovanje zastopnikov večine.

Razliko med volitvijo z absolutno večino in med proporcionalno volitvijo naj pojasnjuje ta-le slučaj: V prvem volilnem razredu dobijo 4 kandidatje liberalne stranke po 406 glasov, 4 kandidatje konservativne stranke pa po 405. Po načrtu novega obč. volilnega reda bi zmagala liberalna lista z enim glasom večine, tako, da bi imelo 406 liberalnih volilcev 4 zastopnike, v občinskem svetu, 405 konservativnih volilcev pa nobenega.

To je očitna krivica!

Ako bi se pa vršila volitev po proporcionalnem sistemu, bi zmagala dva liberalna in dva konservativna kandidata.

Proporcionalne volitve so že uvedene na Predarelskem, v Lincu in več drugih nemških mestih. Zakaj bi se ne odpravilo tudi na Goriškem krivično majoriziranje volilcev?

§ 33. Med osebe, ki ne zamorejo biti izvoljene za župana, naj se sprejmejo tudi aktivni učitelji. Točka 3 tega paragrafa naj se glasi: Osebe, ki ne prebivajo redno v občini.

§ 34. določa, da je za sklepčnost tretjkrat sklicane ustanovne seje novozvoljenega starešinstva potrebna navzočnost vsaj polovice starešinstva. Ali bi ne zadostovala tudi tretina starešin?

§ 36. odstavek 4: „ki so dobili nadpolovično večino glasov“. Tu mora stati: „ki niso dobili itd.“

V § 40. Naj izostanejo besede „ako le mogoče“, sprejme pa naj se v ta § še naslednji odstavek: Poslovna doba starešinstva se prične z izvolitvijo župana in podžupanov ter traja 5 let.

§ 41. Naj se glasi: Županu, ki zakrivi podaljšanje petletne poslovne dobe starešinstva, odmeri deželni odbor globo v znesku 100 do 1000 kron in po veri posle, ki pristojajo županu v smislu drugega in tretjega poglavja pričujočega zakona, drugemu članu županstva. Te globe se izterjujejo potom okrajne politične oblasti in se stekajo v ubožni zaklad občine.

Tako določilo občinskega vol. reda bi koristilo revežem in občinski upravi.

XVIII. seja goriškega deželnega zbora.

V sredo ob 5. uri pop. je imel naš deželni zbor svojo XVIII. sejo. Navzoči so bili vsi poslanci.

Novoizvoljeni poslanci napredno-agrarne stranke so položili svojo svečano obljubo v roke deželnega glavarja.

Po prečitaniu peticij je vladni zastopnik, dvorni svetnik grof Attems prečital odgovor vlade na interpelacijo posl. dr. Bugatta in tovarišev glede vladne podpore trgovskim šolam, ki bi se imele a se niso ustanovile v Trzinu, Gradiški, Korminu in Červinjanu. Potem je prečital odgovor na interpelacijo posl. dr. Stepančiča in tovarišev, ki se tiče umnega oskrbovanja plemenskih postaj, zboljšanja kraških pašnikov ter povzdige mlekarstva, živinoreje in pasmoreje. V tem odgovoru je poljedelsko ministerstvo izjavilo, da se iz državnih sredstev dovoli v gore navedene svrhe za celo deželo za dobo let od 1910 do 1918 znesek 39.826 K.

Potem se je prešlo na dnevni red. Posl. Antonelli je utemeljeval svoj predlog o zvišanju in utrditvi državnih nasipov ob večjih vodnih tokih v Furlaniji; ta predlog se je odstopil tehnično-gospodarskemu odseku.

Po kratkem utemeljevanju je posl. Fon predlagal, naj se predlog, ki se tiče lovskega zakona, odstopi tehnično-gospodarskemu in pravnemu odseku. Sprejeto.

Potem je dr. Bugatto utemeljeval svoj predlog, ki se tiče razdelitve sedaj veljavnega deželnozborskega poslovnika med poslance. Čudil se je, da se to dosedaj še ni zgodilo, ter pozval deželnega glavarja, naj se to čimprej zgodi.

Posl. dr. Gregorčič prosi besedo k dnevnemu redu ter predlaga, naj se predlogi deželnega odbora rešijo v nasprotnem vsprejedu, kakor so bili prvotno določeni, ker so predlogi v točkah VII.—XVII. dnevnega reda gospodarskega značaja, medtem ko vsebujejo drugi predlogi le osebne zadeve. Temu predlogu se je upiral dr. Franko ter apeliral na ital. liberalne poslance, naj ga ne podpirajo, ker bi inace zakrivali neaktiwnost proti deželnemu glavarju kot načelniku njih stranke, ki je tudi sestavil dnevni red. Pri glasovanju se je vsprejel dr. Gregorčičev predlog.

Posl. dr. Pettarin je nato prečital predlog deželnega odbora, ki se tiče uporabe nekaterih deželnih zalogov zoper bedo, ki vlad v deželi. Potrdil se je sklep deželnega zbora od l. 1907, vsled katerega naj srazdelijo podpore iz deželnega zaloga zoper bedo ne oziraje se le na geografično lego in davčno moč posameznih delov dežele, marveč tudi na resnično potrebo.

Zvišal se je prispevek za hidrografično službo, in sicer od 700 K na 50% letnih stroškov, ki padejo na deželo.

Predlog za primerno zvišanje prispevka trgovski šoli v Gorici se je odstopil po predlogu poročevalca dr. Pettarina šolskemu odseku.

Posl. Gabršček je predlagal, naj se preko te točke preide na dnevni red ter dokazoval nezakonitost v prejšnjih sejah tega zasedanja dovoljenega prispevka. Rekel je, da se je sploh ustanovitev te šole izvršila na sleparski način. Vmes so mu govorili dr. Bugatto, dr. Gregorin ter galerija in drugi. Dež. glavar mu je vzel besedo.

Ko je posl. Gabršček še govoril, je posl. Berbuč čital predlog, naj se dovoli občini Vrtovja primerna podpora za zgradbo vodnjakov, ki se je izročil peticijskemu odseku.

Potem je posl. dr. Pettarin v imenu deželnega odbora predlagal, naj se pošlje na vlado resolucija, s katero se zahteva, da bi se deželni zbor sklicaval redno vsako leto v času med 15. nov. in 31. dec. Utemeljeval je ta predlog s tem, da se v tem času najlažje zberejo poslanci, ker je delo na polju že kon-

čano ter ker je nujno potrebno, da se uredi v tem času uprava dežele.

Posl. dr. Bugatto je predlagal, naj se ta zadeva odstopi pravnemu odseku. Tudi posl. Gabršček podpira Bugattov predlog, ki je bil pa pri glasovanju odbit ter resolucija dež. odb. potrjena.

Tehnično gospodarskemu odseku se je odkazal predlog, ki se tiče povrnitve stroškov, ki jih je plačal cestni odbor korminski za popravo mednarodnega mosta čez Idrijo.

Proti ugovoru in predlogu posl. Gabrščeka, naj se zadeva izroči šolskemu odseku, se je podaljšal že dovoljeni kredit društvu italijanskih učiteljev za premijiranje čitanke v znesku 1000 K.

Resolucija, ki zahteva, da se premeni zakon glede nastanitve vojaštva in naj vlada nosi stroške za stanovanja vojaškim krdelom, je bila soglasno vsprejeta.

Zakonski načrt, ki se tiče klasifikacije nekaterih cest v Furlaniji, se je odstopil tehnično-gospodarskemu odseku.

Potem je poročevalec dr. Pettarin predložil zakonska načrta o premenitvi občinskega reda in o uvedbi novega občinskega volilnega reda ter predlagal, naj se ta dva načrta odstopita pravnemu odseku, kar je bilo vsprejeto.

Posl. Gabršček pa je predlagal naj se izvoli nov, iz 9 članov sestoeči „ustavni odsek“, ki bi se bavil s tema zakonskima načrtoma, ter ki bi imel pretrsovaty tudi volilni red za deželnozborske volitve.

Temu predlogu se pridruži tudi posl. dr. Franko iz razloga, ker niso poslanci slov. veleposestva in mest in trgov zastopani v pravnem odseku. Apeliral je na zbornico, naj se ozira na to dejstvo.

Posl. dr. Bugatto se strinja s tem predlogom, ali glede Gabrščkovega predloga, naj se ta nov odsek bavi tudi z deželnim volilnim redom, je rekel, naj Gabršček stavi nov konkreten predlog.

Debato je zaključil posl. dr. Pettarin, ki je rekel, da se pravni odsek že bavi z občinskim redom ter da je občinski volilni red s tem v ozki stiki, kar jasno govori, da se oba zakonska načrta vsprejeto rešita v pravnem odseku. —

V proslavo 80letnice rojstva Njegovega Veličanstva cesarja je deželni zbor enoglasno sprejel predlog deželnega odbora, naj se zviša podpora gradeškemu zdravilišču od letnih 400 na letnih 1000 K; naj se zviša število postelj za bolane otroke od 16 na 20 ter naj se zviša dosedanja dnevna dotacija za vsakega otroka od 2 K na 2.50 K.

Vladni zastopnik, dvorni svetnik grof Attems je izjavil, da bode naprosil namestnika, naj ta sklep takoj narzani Njegovemu Veličanstvu cesarju.

Nato je posl. Berbuč prečital spise volilne komisije od volitve poslancev v slovensko veleposestvo. Iz teh je posneti več nepravilnosti, ki so se vršile pri teh volitvah. Omenil je tudi, da so volili v veleposestvu taki veleposestniki, ki so že poprej volili v dveh drugih kurijah ter rekel, da bi bilo umestno, če bi se volitve v veleposestvu vršile pred vsemi drugimi volitvami.

K besedi se oglasi posl. dr. Gregorčič. Rekel je, da so se izven onih v volilnih spisih navedanih nepravilnosti izvršile se druge nepravilnosti ter navedel sledečih 18 neopravičencev: 1. Bolaffio Jakob in dr. Graziadio, ki plačujeta 53 K in nekaj vinarjev skup zemljiškega in nič skupnega hišnorazrednega davka. Figurativni hišnorazredni davek v znesku 200 K se jima v zmislu razsodbe državnega sodišča na neko lansko pritožbo ne sme uštevati. 2. Hebat Franc pok. Ludovika dediči sta Franc Ferdinand in Angelj, a volil je le Franc brez pooblastila solastnika Angelja, kar je v smislu tozadevnega namestništvenga odloka neobhodno potrebno, da bodi glasovanje ve-

ljavno. Sicer pa je že vpis te tvrdke v imenik popolnoma neveljaven, ker ne označuje volivca, za kar je potrebno ime, priimek in druga določila. 3. Avgusta (Alojzija, Gabrijela) Zottig poročena Franzot je še mladoletna in nima volilne pravice. 4. Musič Leopold pok. Leopolda, Šmartno — je volil s pooblastilom Mušič Leopold pok. Josipa. 5—14. Volilci Jančič Miha, Kocijan Ivan, Muha Anton, Pavlin Rudolf, Podbršček Anton, Erzetič Anton, Obljubek Fran, Pegan - Žvokelj Fran, Šušmelj Josip in Živic Josip so volili že v kmečkih občinah (oziroma Erzetič v trgih) in niso imeli volitiv veleposestvi 15—19. Neveljavne so tudi glasovnice sledečih: Faganeli Karolina, Pahor Amalija, Musič Leopold, Musič Katarina in Pečenko Anton — ker je petorica prej omenjenih volilcev volila s pooblastili teh pet.

Če se odšteje od skupnega števila glasovnic, katerih je 112, teh 18 neveljavnih glasovnic, jih ostane le 94 veljavnih ter znaša absolutna večina 48. Ker so bili vsi neveljavni glasovi oddani „izvoljencem“, treba jim je odbiti 18 glasov, tedaj so dobili veljavnih glasov: dr. Franko 42, Klančič 41, Rutar 40, dočim ostanejo pri „propadlih“ kandidatih od komisije konstatirani glasovi veljavni, in sicer Zucchini 55, Bolko in Grča vsak po 52 glasov. Da se da priložnost preiskovati te nedostatke, predlaga, naj se odstopijo volilni spisi verifikacijskemu odseku.

Posl. Gabršček je nato predlagal naj se pritegne od njegove stranke en član verifikacijskemu odseku. To se ni zgodilo in Gregorčičev predlog je bil vsprejet. Poslanci veleposestniške kurije so prej, ko je prišel na vrsto ta predlog, zapustili zbornico, kar sta storila dr. Gregorin in Gabršček po tem predlogu.

Potem je posl. dr. Stepančič predložil volilne spise, ki se tičejo izvolitve dr. Gregorina.

Posl. dr. Gregorčič prosi za besedo in orisal je nepostavno agitacijo napredne stranke v dosego izvolitve svojega kandidata. Z lažnjivimi poročili o delovanju deželnega zbora je stranka slepila ljudstvo, češ, da se hoče vpejati davek na vino v znesku 12 K. Ali ne samo stranka, marveč kandidat sam se je posluževal nepostavnih in enega poslanca nevrednih sredstev pri agitaciji. Smešil je osebe ki sedijo v dež. zboru na nekem shodu v Dutovljah s harlekinom in fakanapo (čita dotični članek v „Edinosti“) ter na ta način priporočal svojo osebo, čeravno mu je bil mandat na razpolago.

Tudi proti protikandidatu se je poslužil dosedaj nenavadnega sredstva. V odprtem pismu, kratko pred volitvijo mu je očital, da mu žuga s smrtjo, tako da ni imel protikandidat o pravem času prilike zavriniti, tako hude obdolžitve. (Čita odprti pismi dr. Gregorina na Babiča in Babiča na Gregorina.) Konečno predlaga, naj se odstopi volitev dr. Gregorina verifikacijskemu odseku, ki naj izreče, ali se gori označeno obnašanje strinja z dostojnostjo dež. poslanca.

Izvolitev dr. Gregorina se je izročila verifikacijskemu odseku.

Poslanca dr. Faidutti, dr. Meizlik, Gasser in Piccinini zapustijo zbornico.

Nato je dr. Stepančič predložil volilne spise, ki se tičejo izvolitve Gabrščka. Omenil je, da je izvolitev pravilna.

Dr. Gregorčič se oglasi k besedi. Omeni, kako se ni potrdila neka izvolitev pred leti, ko je bila izvolitev dotičnega kandidata tudi povsem pravilna. A. Gabršček je takrat iz osebnih ozirih deloval na to, da se ta volitev ne potrdi, kar se mu je tudi posrečilo. Od po-

slancev se zahteva, da zastavijo ves svoj upliv in svoje moči v to, da se pospeši dobrobit dežele in ljudstva. Tega Gab. ni nikdar storil, marveč je vedno z različnimi sredstvi, z besedo, dejanjem in vzgledom škodoval dobri stvari. Ni ga skoro gospoda v zbornici, ki ga ne bi bil že Gab. razžalil. Njegov nastop proti dež. glav. je tudi tak, da ga ne priporoča za poslanca. On, ki je kot učitelj učil pokorščino svoje učence, se tako vede. Tudi njegovo delovanje na ekonomičnem polju ni tako, da bi se pričakoval kak vspeh od njegovega sodelovanja. Njegova skrb je bila vedno, da bi se užitnina pobirala po zasebnikih ter tako oškodovala dežela. Torej se vidi, da ne zna za deželo koristno delovati. On je nasprotnik vseh: duhovščine, učiteljstva, političnih strank itd. Deželni zbor mora skrbeti za to, da se zborovanje dež. zbora kolikor mogoče mirno izvrši. Govornik predlaga, naj se izvolitev A. Gabrščka razveljavi.

Posl. dr. Bugatto je na to izjavil, da bode glasoval proti takemu predlogu, ker bi zaradi oviranja delovanja tudi v državnem zboru lahko na enak način izključili iz sodelovanja poslance S. L. S., ki so obstruirali proti laški univerzi.

Predlog dr. Gregorčiča je bil nato vsprejet. Proti sta glasovala dr. Bugatto in Locatelli, ki sta sama od ital. lj. str. še bila v zbornici.

Na to se je seja zaključila in prihodnja napovedala za ponedeljek ob 10. uri predpoludne.

Politični pregled.

Posvetovanja skupnih ministrov.

V četrtek so se skupni ministri na Dunaju posvetovali o proračunu za leto 1911 ter o drugih skupnih zadevah. Ker ni še prišlo do popolnega sporazuma, se posvetovanja bodo nadaljevala.

Konference slovanskih članov delegacije.

Člani „Slovanske Enote“, ki so obenem člani delegacije, bodo imeli dne 10. oktobra skupno sejo, v kateri se bodo posvetovali zaradi skupnega postopanja v delegaciji. Dne 11. oktobra imajo pa vsi slovanski delegati skupno sejo, katere se udeležijo tudi Poljaki.

Škofovsko konference na Dunaju.

Dne 5. novembra t. l. se prično na Dunaju škofovsko konference, ki bodo trajale tri dni.

Istrski deželni zbor.

Istrski deželni zbor je imel v sredo ob 4. uri popoldne v Kopru sejo, ki je trajala pa le pol ure. Hrvatsko-slovenski poslanci, 18 po številu, so namreč zapustili zbornico in ker so bili odsotni tudi trije italijanski poslanci, ni bil po odhodu hrvatskih in slovenskih poslancev deželni zbor več sklepčen in seja se je morala zaključiti.

Med Slovani in Italijani se vrše pogajanja, ki so ostala pa do sedaj brezuspešna. Ako ne pride do kakega sporazuma, potem je gotovo, da istrski dež. zbor tudi letos ne bode deloval. Prihodnja seja je sklicana za ponedeljek.

Revolucija na Portugalskem.

V sredo je izbruhnila na Portugalskem revolucija. Del vojaštva ter vojne mornarice se je pridružil revolucijonarcem, kar je tem za mnogo olajšalo delo. Koj po izbruhu revolucije so pričele vojne ladije bombardirati kraljevo palačo. Kralj Manuel pa je med tem časom všel na eni braziljski ladiji. V mestu Lizboni so se vršili po ulicah krvavi boji. Tudi v drugih mestih so revolucijonarci vprizorili poulične boje. V Lizboni se ceni, da je več sto oseb mrtvih. Ob 11. uri ponoči v sredo so v

Lizboni proglasili republiko. Temu gibanju se je pridružila skoro cela dežela. Vzrok te revolucije tiči v slabem gospodarstvu ter brezbričnosti vlade za ljudske potrebe. Ta revolucija se je že več časa pripravljala in je bila jako dobro organizirana in revolucijonarci strogo disciplinirani.

Koj ko je izbruhnila revolucija, so pretrgali brzojavne in telefonske žice ter podrli obcestne objekte, tako da eventuelno kralju na pomoč prihajajoče vojaške čete ne bi mogle priti do mesta.

Francoska, Angleška in Španska so priznale republiko.

Po najnovejših poročilih se kralj Manuel nahaja v Gibraltarju, kjer bode nekaj časa čakal, da se razmere na Portugalskem zboljšajo. Če ne bode mogel več iti na Portugalsko, se poda na Angleško.

Politika novega ruskega ministra za vnanje stvari.

Iz Petrograda javljajo, da bo novi ruski minister za vnanje stvari Sasanov še bolj gojil dobre odnose z Anglijo, nego njegov prednik; ali tudi z Nemčijo hoče ostati Rusija v prijateljskih razmerah. — Politika Sasanova bo narodna. —

Darovi.

Za „Šolski Dom“

je došlo našemu upravnistvu: Gospa Hanica dr. Osvaldova 10 K. — Srčna hvala!

Domače in razne vesti.

Strahovlada, ali čegava? — Prvo poročilo tržaške „Edinosti“ o sedanjem zborovanju našega deželnega zbora se vidno razlikuje od poročevanja o lanskem začetnem zasedanju našega deželnega parlamenta. Četrtkovo poročilo je tako, da bi si je bila morala vzeti naša prijateljica za vzgled tudi v minulih časih; ono je — z edino izjemo — stvarno. S takim poročevanjem bi bila ona sebi in nam prihranila obsežni peresni boj ter mnogo prispela k narodnemu miru na Goriškem, kar vsaj navidezno tako toplo zagovarja.

Četrtkovo poročilo je torej stvarno, le iz nadpisa kuka — upajmo — še ostanek bivše zagrizle „Edinostine“ pristranosti proti nam v besedah: „Strahovlada dr. Gregorčiča nadaljuje“. Ta nadpis ne odgovarja vsebini poročila in še manj resnici. Mi menimo, da je v naši in v italijanski večinski delegaciji dovolj razboritosti med poslanci, da se ne dajo od nikogar strahovati. Ako so glasovali ti poslanci za izključenje Andr. Gabrščka, so pač to storili iz prepričanja, da jim to narekuje skrb za mirno in stvarno zbornično delovanje; kajti to in pa znana Gabrščkova pouličnjska nagajivost in prepirljivost sta dve reči, ki se vzajemno izločujeta.

Če pa hoče „Edinost“ zvedeti, kje je prav za prav strahovlada doma, naj prelista „Soče“ iz prve polovice tega desetletja! Tu zasledi docela pravilni kultus Gabrščkovega strahovladanja, katerega vidni znaki so bili strupeni osebnostni napadi na posamezne rodoljube, ki niso hoteli ukloniti tilnika pred njegovo „politiko“. In če se tudi ti niso dali ustrahovati, so pa razvideli drugi, posebno mestni inteligenti, katerih zasebno življenje jim je postavilo več ali manj „masla“ na glavo, kaj da jih čaka, ako ne pokleknejo pred Andrejem „Grozni“. In kakor niso imeli in nimajo za njegovim hrbtom zanj prijazne besedice, tako so se silili in se silijo v prve vrste pri vseh njegovih

prireditvah, da se le ohranijo v „Njegovih“ milosti; kajti če ne, gorje „maslu“ na njihovih glavah!

Toliko „Edinosti“ v dokaz, da stojimo še vedno s „puško pri nogi“!

Dodatek. Tako smo pisali včeraj. Petkova „Edinost“ nam pa kaže, da smo se motili, da nje — „Edinosti“ — ni še srečala pamet. Udarci, ki so v sredo v naši zbornici tako hudo padali po plečih njenega šefa, dr. Gregorina, so jo le omamili, da so ji čuti zastali, včeraj pa se ji je — zdi se — zavest povrnila. Ž njo pa tudi pomnoženi srd, da se k blamaži ponesrečene politične goriške misije nje šefa družijo še propadanje njegovega osebnega ugleda. Par let je komaj, da je nastopil na našem Krasu kot politični polu-bog, zdaj pa se v zbornici dokazuje, da ne sodi v to zbornico! To je hudo, to boli, to skeli in žge! Zato že v včerajšnji „Edinosti“ vse kipi in vre. In za danes je napovedala že izbruh svojega ponižanega šefa. O „politični strasti, ki vlada na Goriškem“, hoče govoriti ta mojster skaza politične zmernosti, ki je minolo sredo v naši zbornici celo kvintesenca poosebljene strasti, ki nosi ime Andr. Gabršček, vspodbujal še k večjemu razsajanju in divjanju. In da si upa tak človek napovedovati očitane drugim o politični strasti, meji že na blaznost. Mi smo „Edinosti“ gori napovedali, da držimo „puško pri nogi“, in kaj ta napoved znači, ve najbolje ona, ki je še minolo poletje morala sramotno požreti lastno napoved, da ovrže naše trditve o njenih lažeh. Zdaj ima „Edinost“ besedo, potem bomo govorili mi.

German pl. Kham. Ta človek je uradnik na državnem kolodvoru v Gorici in sicer v skladiščnem oddelku. Njegov surov nastop, ki hudo diši po hajlovstvu, bridko občutijo slovenski delavci, katere ta človek komandira. — Pomislite predrznost tega k nam s trebuhom za kruhom privranganega nemškega asistenta. V imenovanem oddelku je uslužbenih več slovenskih delavcev, ki seveda ne znajo — vsaj povečini — govoriti drugega, nego slovensko. To pa strašno jezi Khama. Minole dni se je hudo zadr v slovenske delavce, jih ozmerjal in rekel, da tukaj se mora nemški govoriti, sicer jih ven vrže. Tako torej! Ven bo metal slovenske delavce on, ki bi moral kot uradnik znati slovenki, ker si služi na slovenski zemlji kruh. Nemška predrznost je velika! Pa še nekaj drugega se je te dni zgodilo. Meni nič tebi nič je nakrat odslovil pet slovenskih delavcev in najel 5 nemških in sicer pet nemških „urlaubarjev“ 47. pešpolka, ki ne znajo nič slovenski. Tako postopanje je krivično. Domačine podijo iz službe samo zato, da dobijo kruh tujci. Nemci, na slovenskih tleh. Temu se bo moralo napraviti konec! Kaj pravi k temu ravnanju državnih železnic? Ali misli uvesti proti takemu postopanju nemškega uradnika preiskavo?

Odborniki „Zveze slovenskih kolonov“ so vabljeni na pogovor, ki bo dne 9. t. m. ob 11. uri predp. v prostorih „Slov. katol. delavskega društva“ v Gorici, v Semeški ulici št. 16. Tega pogovora naj bi se udeležili tudi tisti koloni, ki so dobili slovo in morajo letos zapustiti hišo in zemljišče.

Odborova seja „Katol. del. društva“ bo v nedeljo ob 10. uri in pol v društvenih prostorih. K obilni udeležbi vabi predsednik.

Pripravljalni odsek goriških obrtnikov Jugoslovanov, kateri namerava izdati koledar z oglasi za leto 1911, vabi gg. tovariše na prijateljski sesta-

Vsem gospodinjam
toplo priporočamo

KOLINSKO CIKORISO
edno pristni, po kakovosti nedosegljivi slovenski izdelek.

v korist
obmejnim slovincem,

nek, kateri se bo vršil v soboto 8. t. m. točno ob 8. in pol zvečer v prostorih kolesarskega društva „Danica“, gostilna Molar na Senenskem trgu.

Pri o. kr. izpraševalni komisiji za obče ljudske in meščanske šole v Gorici se bodo pričele preizkušnje učiteljske vposobljenosti dne 7. novembra t. l. ob 8. uri predpoludne.

Pravilno opremljene prošnje je vložiti predpisanim potom do 20. okt. t. l. pri o. kr. izpraševalni komisiji v Gorici.

Vojaki novinci so prišli danes popoldne z državno železnico. Na postaji jih je čakala godba in častniki.

Razpis stipendij. — Razpisuje se stipendij v znesku 600 kron ustanove Nj. ekselence deželnega glavarja grofa Franceta Coronini-Cronberg, ustanovljene v spomin na štiridesetletnico vladanja Nj. V. presvitlega cesarja Franca Jožefa I.

Za ta stipendij se morejo potegovati ubožni dijaki, obiskujoči avstrijsko visoko šolo (vseučilišče, tehniko, visoko kmetijsko šolo), ki so pristojni v pokneženo grofovino Goriško in Gradiško, brez razlike veroizpovedovanja in narodnosti.

S potrebnimi spričevali opremljene prošnje naj se predložijo deželnemu odboru do 31. oktobra 1910.

Za učiteljice. — Učiteljice z zrelostnim izpitom za hrvatske ljudske šole, ali z izpitom za slovenske ljudske šole in hrvaščino kakor predmet, ki še nimajo mesta, naj se obrnejo na o. kr. okr. šolski svet Volosko.

S pisalnim strojem pisani spisi se ne smejo pošiljati kot tiskovine. Trgovinsko ministerstvo je konstatiralo, da nekatere tvrdke pošiljajo s pisalnim strojem pisana pisma, račune, tirjatve itd. kot tiskovine ter tako oškodujejo poštni erar. Sedaj je pa ministerstvo odredilo, da se mora s pisalnim strojem pisana pisma, ki se jih hoče odposlati kot tiskovine oddati pri okencih na poštah ter najmanj 20 popolnoma enakih komadov.

Novi vrste letalni stroj. Iz Pulja se poroča, da gradi v mornariškem arzenalu enoletni prostovoljec Michl letalni stroj, ki ga je sam iznašel. Vojaska oblast zelo podpira iznajditelja, ki je dobil prostore za priprave v mornariškem muzeju kakor tudi v arzenalu na razpolago. Ogrodje letalnega stroja je že končano ter meri v širini 11 metrov. V prihodnjih dne bo iznajditelj že poskušal dvigniti se v zrak. Motor je izdelala tovarna za stroje v Dunajskem Novem mestu. Gotove posameznosti se izdelujejo v posebnih prostorih, v katere celo višjim mornariškim dostojanstvenikom ni dovoljeno vstopiti. Te posameznosti so skrivnosti mladega iznajditelja, ki trdi, da bo v kratkem poletel iz Pulja na Dunaj s svojim novim letalnim strojem, če se bodo obnesle praktično njegove teoretične novosti.

Poljedel. ministru Raineri-ju v Italiji, ki si je stekel veliko zaslug za osrednjo organizacijo italijanskega kmetijstva in tudi sedaj kot poljedelski minister skuša z uvedbo primernih zakonov in javnih uredb to združništvo v največji meri pospeševati, je poklonila dne 2. oktobra t. l. posebna deputacija zlato spominsko ploščico s primernim napisom. Ploščico so darovale glavne kmetijske družbe italijanske.

Demisijo tržaškega župana dr. Valeria. — Nekateri listi so poročali, da je tržaški župan dr. Valerio demisioniral. Ta vest pa ne odgovarja resnici, kajti dr. Valerio ni podal formalne demisije, marveč je le svoji stranki stavil župansko mesto na razpolago.

Italijansko poljedelsko ministerstvo proučuje načrt zakona, ki ima namen

Zavžijte, ako ste nahodni, hripavi, zaslezeni in če težko dihate, Fellerjev fluid s znamko „Elsa fluid“. Mi smo se sami prepričali pri prsni, vratnih boleznih itd. o njegovem zdravilnem, kašelj lajšajočem učinku. Dva-najstotica za poskušnjo K 5.— 2 ducata K 8-60 franko. Izdeluje le lekarnar E. V. Feller v Stubici štev. 264 (Hrvatsko).

varovati nedotakljivost in poštenost ljudskih bank in gospodarskih zadrug.

Zavedeni proletarijat. Danes smo čitali po goriških vogalih plakate, na katerih vabijo socialni demokratje soderuge na shod proti draginji. Na plakatih smo čitali, da je **zavedeni proletarijat** v Avstriji dvignil svoj glas itd. — Enkrat torej vendarle so povedali voditelji socialnih demokratov sodrugom resnico, namreč da so **zavedeni**. Včasih človek nehoti govori resnico....

Da se omeji umetno izdelovanje vin v Italiji, je predlagalo vinogradniško društvo, da naj bi poljedelsko ministerstvo vpeljalo carino 12 lir za vsak stot svežih tropin, ki se uvažajo iz tujine. Doslej so bile proste carine.

Letošnja slaba letina riža v Braziliji. Kakor poročajo iz Brazilije, bo teta tam slaba riževa letina. To pa ne bo vplivalo na riževe cene, ker je bila drugod dobra letina.

S ponarejenim 50 kronskim bankovcem je plačal vozni listek na Jese-nicah pri kolodvorski blagajni nek tujec ki je bil po govorjenju Hrvat ali Srb.

120.000 ton fižola je bilo na Reki že ukranih na parnik „Zichy“, ko je prišlo obvestilo, da je francoska vlada zaradi kolere prepovedala uvažanje ogrskih pridelkov na Francosko. Ogrski trgovci, ki so morali fižol izkrcati, imajo škode okolu 100.000 kron.

Gospodarske vesti.

Tovarno za sladkor gradijo v Kidterminstru na Angleškem, ki bo vporabljala letno 30.000 vagonov sladkorne repe. Temeljna glavica znaša 2.250.000.

Žetev bo na Grškem baje za 30 odst. slabša od one v prejšnjem letu. Grozdja bo 50 do 80 odst. manj. Trta je popolnoma vničena od peronospore.

Novo govejo bolezen so zasledili v Koloradu v Ameriki, namreč bolezen nove trave. Goveđa, ki požre travo nekih gotovih vrst, zbesni takoj po vživanju istih.

Glede teže vina piše nek francoski profesor, da znaša najbolj natančno tako, da odgovarja 100 kg 100 in pol litrov. Običajno se računa 100 kg je 100 litrov, nekateri tudi računajo, da je 100 kg 101—102 litra.

Osmi mednarodni združni kongres v Hamburgu je sprejel poziv italijanskih odposlancev, s katerim se vabijo vse vlade, da odpravijo vse fiskal-lične in stroge zakone, ki ovirajo razvoj konsumnih društev.

Pozor!

Kadar kupujete vino, grozdje ali tropinsko žganje, se priporočam, da se obrnete na me. Obrnite se osebno ali pismeno. **Imam pristna naravna vina**, ki so bila na razstavi v Parizu odlikovana z zlato krono, medaljo in križcem ter častno diplomu. Tržim tudi s krompirjem. Na razpolago je več pohvalnih pismen v moji pisarni. Vrh tega dam onemu, ki bi bil vstanu dokazati, da vina v moji kleti niso naravna in pristna, 1000 kron. Zalogo imam v Poreču ulica Grande št. 318 in 320 (Istra.)

Se priporočam udani

MARTIN SREBOT.

Dva krojaška pomočnika

sprejme Anton Žigon, krojaški mojster v Volčjemgradu pri Komnu.

Telegram! Telegram! Telegram!

Bazar-ja Lmporio

RAŠTELJ 10 — GORIGA — RAŠTELJ 10.

Galanterijsko blago in igrače, stekleni, porcelanasti in emajlirani predmeti, hišna in kuhinjska oprava, luksurijozno, šaljivo in dekorativno blago, toaletni, usnjati in predmeti za potovanje.

6 stalnih cen: 54 vin., K 1, 2, 3, 4, 5.

Ogleda si vse to lahko vsakdo, ne da bi bil prisiljen kaj kupiti.

S spoštovanjem **JOSIP SPIEGL Jun.**

Naznanilo.

„Centralna posojilnica registrovana zadruga z omejeno zavezo“ v Gorici naznanja, da bode obrestovala pričenši s 1. januarjem 1909 hranilne vloge po 4½% (štiri in pol od sto)

Posojila se bodejo dajala članom:

- a) na vknjižbo po 5¼% (pet in en četrt od sto);
- b) „menico oziroma poroštvo po 6% (šest od sto.)“

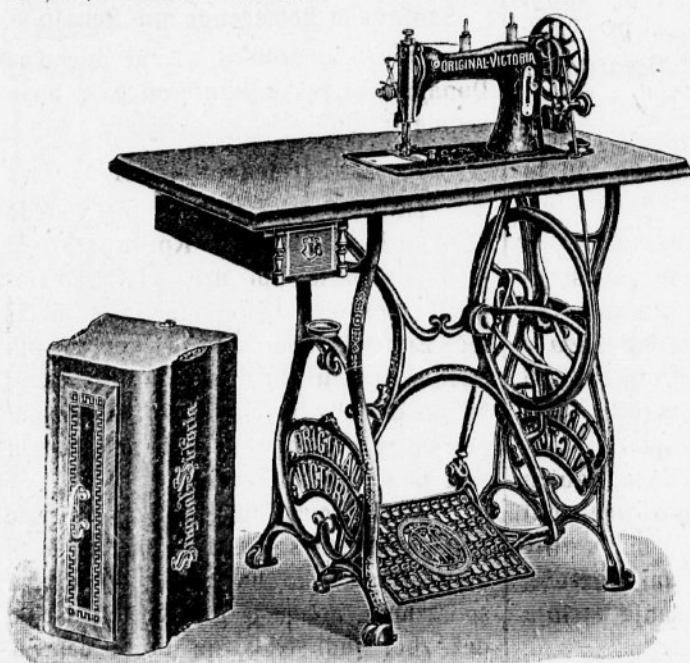
Posojila na mesečna odplačevanja ostanejo nespremenjena tako, da se plačuje od vsacih 100 kron 2 kroni na mesec.

GORICA, 4. novembra 1908.

ODBOR.

Cenj. dame in gospodje --- pozor!

Imate že šivalni stroj? Ako ga nimate, omislite si najnovejšo marko „Original-Viktoria“ in najboljšega izdelka. Po dolgoletnih skušnjah sva prišla do prepričanja, pa ostane „Original“ vedno le najboljši.

Original Victoria stroj delajo še po 10 letni uporabi brezšumno.

Original Victoria stroji so neprekosljivi za domačo rabo in obrtne namene.

Original Victoria stroji so najpriljubnejši za umetno vezenje (rek amiranje). Trdka stavi na razpolago strankam učiteljico, ki poučuje brezplačno.

Original Victoria stroji so najboljši izdelki vseh dosedaj obstoječih tovarov.

Za vsak stroj jamčiva 10 let.

Nikdo naj ne zamudi priložnosti ogledat si pred nakupom „Original-Viktoria“ stroje.

Edina zaloga „Original-Victoria“ strojev in drugih šivalnih strojev, dvokoles „Puch“ orožja, municije in vseh lovskih priprav pri trvdki

Kerševani & Čuk -- Gorica

Stolni trg (Piazza Duomo) štev. 9.

Vsi špecialisti za gojenje lepote

so istega mnenja, da je namreč jednostavna skrivnost za dosego lepe kože: **Čiščenje in snaženje znojnic**. S par kapljicami „EAU DE FLORENCE“, ki se jo primeša vodi za umiti ali kopelji, se znojnice otvorijo in popolnoma očistijo. Rezultat je čista, mehka in zdrava koža. Neždrava koža na licu je nevšeča posledica zaprtih znojnic. Uporabljajte „EAU DE FLORENCE“ in zahtevajte pri nakupu originalno znamko „Corsini“ (modra-rdeča-zlata etiketa), ki jamči za veliko prednost te toaletne vode. Resna trgovina respektira voljo odjemalcev.

CENA: 1 mala steklenica 1-30 K, 1 večja steklenica 2-50 K, dvojnata steklenica 5 K. Dobiva se v to spadajočih prodajalnah. The Corsini Perfumery Company & Co., Barden & Co. WIEN, Stumpergasse štev. 47.

Zagrebski **Franck** kot tovarniško znamka

priporočujemo **najboljši** pridatek za kavo!

Izdajatelj in odgovorni urednik Anton Bavčar.

Rojaki! podprajte slovensko šolstvo!